

Slourenski dom

Štev. 88

V Ljubljani, 17. aprila 1936

Leto 1.

Podrobnosti o zavzetju Desije - Abesinci zavračajo italijanske predloge

Abesinski prestolonaslednik se uda

Desije, 17. aprila. o. V merodajnih abesinskih krogih vlada velika zaskrbljenost zaradi prestolonaslednika Asfane. Prestolonaslednik je navadno prebival v Desiji, ker je bil guverner odnošne pokrajine. Malo pred prihodom Italijanov pa je v spremstvu tisoč mož zapustil mesto in odšel v neznano smer. Ko so Italijani dospeli v Desijo, ni nihče vedel povedati, kam je prestolonaslednik odšel. Italijanske čete so sprejele zdravniki francoske bolnišnice, ki so izjavili, da se v bolnišnici nahaja veliko abesinskih ranjencev iz bitke pri jezeru Ašangi.

Iz Asmare poroča Havasov dopisnik, da je abesinski prestolonaslednik s svojimi četami odšel proti Hararju in da se bo v najkrajšem času javil italijanskim vojaškim oblastem ter se jim vdal. Ta vest uradno še ni potrjena, gotovo pa je, da bi tak korak odločilno vplival na dogodek v Abesiniji in da bi Italijanom mnogo koristil.

Kako je padlo Desije

Rim, 17. aprila. AA. (Stefani.) Agencija Stefani priobčuje komunikacijo št. 186: Maršal Badoglio poroča: Desije je včeraj zavzel eritrejski armadni zbor, ki je pod poveljstvom generala Birollia zapustil Kvoram 9. aprila in izvršil s poletom in odločnostjo, vredno slavnih tradicij eritrejskih čet, marsi dolg več kot 200 km, v komaj 6 dneh. Armadni zbor so odlično oskrboval letalske eskadrilje. Včeraj so prispela v Desijo tudi naša prva letala. Na somalijskem bojišču se vrše gibanja prednjih čet.

Rim, 16. aprila. AA. Havas poroča tele podrobnosti o vzhodu italijanskih čet v Desije:

Mesto je bilo popolnoma prazno. Munijska postojla so popolnoma uničena. Hkratu z italijanskimi četami so prispela v Desijo tudi tri letala. Na čelu svojih čet je bil general Pirzio Birolli. Trije francoski zdravniki, zaposleni v bolnišnici Rdečega križa, so zdraveli številne abesinske ranjence, in pa katoliški redovniki lazaristi, so se prijavili italijanskim oblastem. Te so jih prosile, naj nadaljujejo svoje človekoljubno delo. Italijanske oblasti so jim izročile potrebna zdravila. Prebivalci so se začeli nato po malem vračati v mesto. Italijanske oblasti so jim delile živež. Prebivalci pripovedujejo, da je abesinski prestolonaslednik zapustil Desijo v zadnjem hipu. Italijanska prednja straža izjavlja, da je nalezela na skupino bojnikov iz

galskega plemena, ki zasledujejo neguševce čete. Povsod leže trupla cesarske garde. Trupla so pobabljen z noži. To je dokaz za sovražno razpoloženje domačinov proti samemu negušu. Italijanski novinarji trde, da je cesta iz Desije v Addis Abebo v prav dobrem stanju, in da bodo mogli zato motorizirani oddelki prevoziti to razdaljo še prej ko v treh dneh.

Desije, 17. aprila. AA. (Stefani.) Prebivalstvo teh krajev se oglašja pri italijanskih oblasteh v čedalje večjem številu in izraža svojo zvestobo. Prebivalci so se kmalu sprijaznili z italijanskimi askarci. Čudijo se poštenemu in pravilnemu ravnanju italijanske vojske, ker jim je abesinski cesar s svojimi rasi pripovedoval, da Italijani vse uničijo in vse pokradejo. Prebivalstvo se močno čudi, da dele italijanske čete ne le hrano, temveč, da skrbijo tudi za bolne ljudi in da dajejo vsem potrebna zdravila. Vrh tega plačujejo italijanske čete vse, kar dobe od ljudi, takoj v gotovini.

Naprej na Adis Abebo

London, 17. aprila. AA. Reuter poroča: Potem, ko so askarske in metropolitanske čete prišle v Desijo, pripravljajo motorizirani oddelki nadaljnji pohod proti Addis Abebi, po cesarski cesti, nad katero je italijansko letalstvo izvršilo že več opazovalnih poletov. Po nekoliko dnevnih prekinitev zvez z abesinskim cesarjem, je bila včeraj ponovno vzpostavljena zveza z Reuterjevim dopisnikom v Addis Abebi.

Zmede med Abesinci

Ne ve se, kje se sedaj nahaja cesar, verjetno pa je, da se je po bitki pri jezeru Ašangi umaknil proti jugozapadu. Abesinci trdijo, da so na ogadenski fronti zmagali. Z ogadenske fronte prihaja poročila, da so v teku velike bitke, verjetno pa je, da gre samo za spopade predhodnic. Nobene vesti ni o potovanju abesinskega prestolonaslednika Asfane, ki je zapustil Desijo pred prihodom italijanskih čet. Nekoliko poprej je prestolonaslednik ušel veliki nevarnosti, ki mu je grozila v Desiji. Okoli 18.000 bojnikov iz plemena Valos je bilo nezadovoljnih s poveljnikom, ki jim ga je imenoval cesar, in zbrali so se v bližini Desije in postavili strojnice za slučaj, če bi bili na-

padeni. En del Valosov je začel ropati Desije in terorizirati prebivalstvo. Cesar je odredil, da morajo takoj poloviti poglavarje plemena Valos in da se razpuste njihovi oddelki. Prestolonaslednik je na podlagi tega ponudil Valosom alternativo: ali se naj vrnejo domov ali pa naj gredo nazaj na fronto pod vodstvom poveljnikov, ki si jih bodo sami izbrali. Prestolonaslednik je nato povabil na banket 20 starešin plemena in ko so ponoči poglavarji pijani po orgijah zaspali, so cesarjevi gardisti okovali trojico glavnih voditeljev Valosov, od katerih je eden sorodnik pokojnega cesarja Lidj Jasuja, in jih z letalom odpeljali v Addis Abebo. Njihova usoda je neznana.

Dopisnik iz Addis Abebe poroča, da so abesinske patrle ponoči napadle neko italijansko kolono in Italijane poglavarje v beg. V uradnem abesinskem poročilu se trdi, da je bilo ob tej priliki ubitih 321 belih vojakov in častnikov in da so Abesinci ujeli šest oklopnih avtomobilov, polnih municije, in avtomobil z znaki nekega italijanskega generala. Na abesinski strani je padlo 27 vojakov. Borba se je vodila severno od Negelija, kjer so Italijani poskušali izvršiti napad nenadoma z mobilno kolono.

Zadnja rešitev

Zeneva, 17. aprila. AA. Reuter poroča: Odbor trinajstorič, ki se bo sestel danes ob 16. uri, je sklenil, da bo kot zadnji izhod danes dostavil abesinski delegaciji italijanske predloge, ki bodo nekoliko spremenjeni. Po teh spremenjenih predlogih bi imelo DN svoja posebnega opazovalca pri mirovnih pogajanjih. Vendar pa se smatra kot popolnoma gotovo, da bo abesinska delegacija odklonila italijanske predloge.

Zeneva, 17. aprila. AA. Havas poroča: Razne delegacije raznih držav snoči niso krile svojih misli, da je položaj zelo napet in da je nasprotje med obema strankama zelo veliko. Uradni francoski krogi se zmeraj verujejo, da nismo pred prelomom in upajo, da bo francosko posredovanje imelo nek uspeh. Angleški krogi so snoči izjavljali nasprotno mišljenje in poudarjali, da je treba začeti izvajati uspešnejše sankcije in da se tudi v nobenem slučaju ne smejo ustaviti sankcije. Ti krogi tudi podarjajo, da se bo odbor trinajstorič moral že danes izjaviti o tem, če je njegovo posredovalno delo uspelo ali ne.

Krvava Španija

Madrid, 17. aprila. AA. (DNB) Spopadi pri pogrebu poročnika meščanske garde de los Reyesa so bili mnogo resnejši, kakor pravi prvotna poročila. Prišlo je do splošnega streljanja. Končno število žrtev še ni znano.

Spopad je nastal v trenutku, ko je pogrebni sprevod prišel do pokopališča. Iz množice so začeli iznenada streljati na meščanske gardiste v pogrebni spremljavi. Ti krvavi dogodki so povzročili strašno razburjenje v parlamentu.

Sevilja, 17. aprila. AA. Havas poroča: Tukaj je bil ubit predsednik sodišča Aisa Guvir. Ubijalec je znani anarhist, član iberijske anarhistične zveze. Policijski stražnik, ki je spremljal predsednika sodišča, je streljal na ubijalca in ga je smrtno ranil.

Barcelona, 17. aprila. AA. Havas poroča iz Pampelune: Dosežen je bil sporazum med delodajalci in delavci in je prenehala generalna stavka, ki je vladala v Pampeluni.

Madrid, 17. aprila. AA. Havas poroča: Prenehala je stavka šoferjev avtomobilov.

Toledo, 17. aprila. AA. Havas poroča: V Guasku je prišlo do hudega spopada med levicariji in pristaši zmernih strank. Ena oseba je ubita, ranjenih je 10 oseb.

Abesinsko posojilo pripravljeno

London, 17. aprila. AA. (Havas) V krogih Cytja trdijo, da bo v kratkem izdano abesinsko posojilo v višini pol milijona funtov. Izdano bo, kakor hitro bo izvršil odbor, ki si je nadel nalogo podpirati Abesinijo, pokazal pripravljenost, da sprejme pokroviteljstvo nad tem posojilom.

Zakleta legija

Je naslov našemu novemu podlistku, ki ga pričnemo priobčevati prihodnji teden. To ni roman v navadnem smislu besede, marveč je verno in nič olepšano poročilo o strahovitem življenju v francoski tujski legiji. Francoska tujska legija je posebna edinica francoske vojske, katero sestavljajo pripadniki vseh evropskih in izven evropskih narodov. Vanjo se zatekajo ljudje, ki jih je življenje zlomilo, razočaranci, nesrečniki, pobegli zločinci, pustolovci. Vsi se morajo pri vstopu v legijo zavezati, da bodo prenašali vso strogost in vso disciplino ter vse napore, dokler jim ne poteče rok, za katerega so se vdinjali, kakor sužnji francoskemu vojaškemu poveljstvu. Tujsko legijo so Francozi od ustanovitve dalje pa do danes uporabljali za najtežje in najnevarnejše naloge v kolonijah. Tujska legija se je leta in leta morala boriti proti divjim Berberom v Marokanskih planinah in v Sahari. Tujska legija je morala krotiti Druze v velikih stajah na Libanonu. Tujska legija je morala dušiti upore v Zadnji Indiji, tujsko legijo je francosko armadno vodstvo pošiljalo v najbolj divje in na najbolj nevarne kraje velike francoske države.

Veliko romanov bolj ali manj izmišljenih in fantastičnih je napisanih o življenju in o strahotah službe v tujski legiji.

Zakleta legija

pa je prvo resnično in doživljeno delo, ki ga je napisal Amerikaneec, ki je sam služil pred nekaj leti v tej strašni četi, sam doživel strahote upora Druzov v Siriji, v Damasku in na Libanonu. Sam je v obupu pobegnil in bil obojen kot ubežnik na dolgoletno trdnjavo ječo. Njegov popis življenja v Zakleti legiji je živ in pretresljiv in napet, kakor more biti napeta samo resničnost.

Zadnja leta se je v stiski zateklo tudi veliko naših rojakov Slovencev v tujsko legijo. Življenje legionarjev, ki ga bomo brali v našem novem podlistku, nam bo govorilo o strašnem življenju, kakršnega so deležni križem vsega sveta tudi naši ljudje.

Diskvalifikacija radi Planice

Berlin, 17. aprila. AA. (DNB) Švicarska smučarska zveza je diskvalificirala šampiona v skoku Lasseura in Leubo za leto dni, ker sta se vzleze strogi prepovedi udeležila smučarskih tekem v Planici.

Beg s Hudičevih otokov

Pariz, 17. aprila. AA. Petim kaznjencem iz kazenske kolonije na francoski Guyani se je posrečilo zbežati v majhnem čolnu in se rešiti do obrežja angleškega otoka Trinidada. V zvezi s tem poroča »Petit Journal«, da so angleška oblastva dala tem kaznjencem na razpolago majhno jadralnico in jih oskrbela s potrebno hrano in pitno vodo, nato jih pa poslala na morje. Od takrat se o njih nič več ne sliši.

Denar iz morja

Stockholm, 17. aprila. AA. (Stefani.) V bližini Bergena so povlekli iz morja poštno vrečo z velikim ivotami denarja. Gre za staro rusko pošiljatev izza svetovne vojne. Mislijo, da je vreča s parnika, ki se je med vojno potopil.

Letalo je zadelo v goro

Turin, 17. aprila. AA. (Stefani.) Potniško letalo na progi Rim-Milan-Turin je pri Chiavassu zaradi goste megle zadelo ob vrh nekega hriba. 7 oseb se je ubilo, od tega 4 potniki, 3 so bili piloti.

Papežev zastopnik bo posredoval za mir

London, 17. aprila. AA. (Havas.) Današnji »Daily Telegraph« poroča iz Rima, da je papežev nuncij v Švici msgr. Bernardini, ki je bil te dni v Rimu in ki ga je pri tej priliki svetle oči sprejel v avdijenci, zopet odpotoval v Bern. Topot pa se vrne s posebnimi navodili za čimprejšnjo ureditev italijansko-abesinskega spora in bo v tem smislu stopil v stike s predstavniki ZN.

Naši časniki v Varšavi

Varšava, 17. aprila. AA. Včeraj dopoldne so prispeli v Varšavo jugoslovanski časniki. Najprej so obiskali vodjo presbitorja pri zunanjem ministrstvu, nato pa so obiskali osrednji zavod za telesno vzgojo. Nato je priredil kosilo predsednik poljskega časniškega združenja. Popoldne bo prirejen sprejem v prostorih jugoslovanskega poslaštva.

Francoski bojniki v Rimu

Rim, 17. aprila. AA. (Stefani.) Po sprejemu v Kvirinalu so francoski rezervni častniki odšli v Vatikan, kjer jih je sprejel papež. Sprejel jih je v avdijenci v zasebni knjižnici in jih blagoslovil. Nato so gosti odšli na Beneški trg, potem so se pa poklonili neznani junaku. Mnogoštevilno občinstvo jim je prirejalo tople manifestacije. Pred spomenikom jih je sprejel predsednik invalidskega združenja Delacroix, zraven njega je bil pa general Garibaldi. Fasistična mladinska godba je zavrnila marseljezo, nato pa italijansko himno. Francoski gosti so položili na grob italijanskega neznanega junaka velik venec in so posvetili pokojnikom minuto molka. Nato so odšli na kapitol in položili drugi venec na spomenik žrtvam fashiistične revolucije.

V Ženevi ne ve nihče izhoda

Zeneva, 17. aprila. AA. NDB poroča: V uradnem poročilu o včerajšnji seji odbora trinajstorič se ugotavlja, da je odbor sprejel na znanje poročila predsednika o njegovih razgovorih z italijansko in abesinsko delegacijo in da je smatral za potrebno, da predsednik in tajnik DN obvestita abesinsko delegacijo o razgovorih, ki so se vodili včeraj popoldne z italijansko delegacijo. Ti razgovori so se nanašali na spremembo italijanskih predlogov po predlogih Paula Boncourja. Abesinski zastopnik pri DN je odločno odbil ta načrt, ki mu je bil dostavljen in je storil to s posebno noto, v kateri pravi, da se ta načrt ne more prilesti v sklad z načeli pakta DN. Odbor trinajstorič veruje, da lahko računa na to, da bo italijanska vlada spremenila svoje predloge o sodelovanju organov DN pri pogajanjih v tem smislu, da se bodo pogajanja vendarle vodila v okviru DN. Razen tega pa se bo na današnji seji ponovno razpravljalo o uporabi strupenih plinov od strani italijanskih čet. Popolnoma negotovo je, kakšne sklepe bo sprejel odbor trinajstorič z ozirom na današnji resni položaj.

Kaj mislijo Italijani

Rim, 17. aprila. AA. Havas poroča: Tukajšnji krogi stalno podčrtavajo, da se mir v Afriki lahko upostavi samo z direktnim sporazumom med Italijo in Abesinijo. Nekateri listi pišejo, da mora DN sprejeti italijansko stvarnost, če hoče rešiti svoj prestiž. Politični krogi podčrtavajo, da bo iz diplomatskih razlogov maršal Badoglio najbrž pozvan, da ne vkraka takoj v Addis Abebo. Italija pa pripravljajo gotove korake, ki naj dovolijo DN, da najde formulo, ki bi omogočila, da se nadaljujejo razgovori. Vendar pa je te glasove treba sprejeti z veliko rezervno. Če je Italija še naklonjena, da sodeluje z DN, potem se ta naklonjenost ne sme smatrati kot želja, da bi se nadaljevali razgovori z Anglijo. Pogajanja z Londonom so za nekaj dni ustavila prodiranja v Gondarju. Toda ta pogajanja so se razbila. Zato so dobile italijanske čete nalogo, da simbolično zasedejo obale jezera Tana in da dajo vrhu, ki dominira nad jezerom, ime Mussolini. Vsekakor izgleda, da baron Aloisi nima popolnoma oblasti, da bi v imenu Italije v Ženevi sklenil premirje.

Uspešen konec vojaških razgovorov v Londonu

Glavno angleško orožje: blokada Nemčije

London, 17. aprila. b. Sinoči so se končali razgovori med predstavniki francoskega, angleškega in belgijskega generalnega štaba. Po uradnih vesteh so se razgovori med vojaškimi predstavniki vseh treh držav končali z zadovoljivim uspehom. Francoska in belgijska delegacija bosta odpovali iz Londona v soboto. Proučevali so, kakšne možnosti za obrambo in za protinapad tudi v primeru

nemškega naskoka na Francijo ali Belgijo angleška vojska ter so ugotovili, da je glavna angleška sila v lovskih bombnih letalih in v pomorski blokadi Nemčije po angleškem brodogradu in letalstvu. Angleški generalni štab je pristal, kakor poročajo Francozi, na vse francoske in belgijske predloge za primer nemškega napada.

Anglija pristane na utrditev Dardanel

London, 17. aprila. o. Angleška vlada je poslala v Ankaru odgovor na turško vlogo glede revizije dolobč o morskih ožinah ter o ponovni utrditvi Dardanelskega preliva. Angleška vlada odobrava, da je Turčija ubrala v tem vprašanju pravo pot in predložila svoje zahteve z utemeljitvijo svetu Zveze narodov. Angleška vlada nima nič proti temu, da se razgovori o tem vprašanju začne v Ženevi med Turčijo in med državami, katerim se ponovna utrditev Dardanel tiče. Anglija bo predložila turško vlogo še v proučevanje svojim dominionom, potem pa bo dala končni odgovor. Iz vsega angleškega pisanja pa je razvidno, da Anglija v načelu ne nasprotuje temu, da bi Turčija zopet oborožila Dardanelsko ožino, kar ji je bilo po mirovnih pogodbah prepovedano. Ta oborožitev je

bila naperjena predvsem proti Italiji, vsaj tako mislijo Angleži, ker se boje tako Turki, kakor Angleži vse močnejšega italijanskega gospodarskega in političnega prodiranja v obalnih deželah Male Azije. Turška zahteva se bo obravnavala najbrž že na majskem zasedanju sveta Zveze narodov.

Amerika se zbira

Washington, 17. aprila. AA. (Stefani.) Tu so se sestali pod predsedstvom zunanjega ministra Hulla zastopniki 21 ameriških držav, da se porazgovore o dnevnem redu konference v Buenos Airesu. Izbrali so tričlanski odbor, ki naj o tem poroča na sestanku dne 2. maja.

V fotografiranju je Ljubljana med prvimi na svetu

Ljubljana, 17. aprila.

Malokatera športna, trgovska ali druga panoga je v Ljubljani tako razvita, da bi se mogla postaviti pred svetom. Edino fotografska panoga je pri nas taka, da se more ne samo primerjati z evropskimi mesti, ki imajo fotografijo kvantitativno in kvalitativno najbolj razvito, marveč zavzema Ljubljana v tem oziru sploh prvo mesto v Evropi.

Ljubljana pred Monakovim

Nemška mesta slovijo, da imajo najbolj razvito fotoamaterstvo in profesionalno fotografijo. Med nemškimi mesti prednjači Monakovo. Strokovnjaki, posebno pa potniki svetovnih tvev, ki potujejo po vsej Evropi, pa trdijo, da je Ljubljana daleč nad Monakovim in to, kar se tiče števila foto-kamer, kar tudi kar se tiče kvalitete fotografij.

Vse to velja seveda le sorazmerno s številom prebivalstva. Računa se, da ima Ljubljana 7-8 tisoč foto-kamer. S tem ni rečeno, da je toliko tudi fotoamaterjev, ker imajo nekateri amaterji in poklicni fotografi po 4-5 aparatov. Zato je treba odbiti od števila aparatov najmanj eno petino, da dobimo število fotoamaterjev in fotografov. Poznavači razmer računajo, da je stalno v obratu v Ljubljani najmanj 2000 fotoaparátov. Vsi aparati namreč niso nikdar v obratu. Marsikdo ima aparat, pa se je bodisi naveličal fotografiranja, bodisi da nima časa ali pa mu premoženjske razmere ne dopuščajo, da bi se udeleževal pri fotografiranju.

Odlična organizacija v vsej Sloveniji

Z organizacijo, kakor je v fotografskem oziru izvedena v Sloveniji, se morejo pohvaliti le najkultnejše države. Ne samo v večjih mestih, kakor v Ljubljani, Mariboru, Celju, marveč v navadnih podeželskih centrih imamo foto-klube, ki nadkrijujejo marsikatero mestnega v drugih državah. Tako so fotoklubi v Litiji, Hrastniku, Novem mestu, Trbovljah itd. naravnost na zavidljivem položaju, ki organizirajo fotopraznike, kakršne si more privoščiti le res dobro organiziran klub.

Ostale pokrajine naše države se v Slovenijo v tem oziru sploh ne morejo primerjati. Zagrebški Fotoklub je v zadnjem času vložil neverjetno mnogo naporov, da bi organiziral v fotoklube tudi nekatere podeželske centre. Ostalo je le pri trudu, ki je rodil sorazmerno minimalen uspeh. Sam Fotoklub v Zagrebu pa uspeva odlično, a je to obenem edini klub na Hrvaškem, ki more res pokazati kakve uspehe.

Narava pospešuje slovensko fotoamaterstvo

Marsikdo se je že spraševal, zakaj je baš v Sloveniji fotografija tako razvita. Poznavači razmer pa vedo: Slovenija je sama po sebi posebnost, ki jo je narava obdala s takimi krasotami, da ni tu-

rista, ne izletnika in ne športnika ter slučajnega potnika, ki ob pogledu na slovenske naravne krasote ne bi zaželel nastaviti fotografski aparat in vzeti s seboj iz kraja trajen spomin. Fotografija pa bi bila zlasti kvantitativno še neprimerno bolj razvita, če bi bil življenjski standard našega intelektualca na oni višini, kakor je n. pr. v Nemčiji ali kakih drugih industrijskih državah. Tako pa je ravno pomanjkanje denarnih sredstev v prvi vrsti vzrok, da pri nas nimamo še enkrat toliko fotoaparátov, kakor jih je, dasi jih imamo sorazmerno s številom prebivalstva največ v Evropi in najbrž sploh na svetu.

Jugoslavija najprivlačnejša država za fotografiranje

Splošno se smatra, da ima Jugoslavija najbolj zavidljiv položaj, kar se tiče fotoprodukcije. Iz vsega sveta prihajajo k nam fotoamaterji in poklicni fotografi, ki iščejo tukaj motive za svoje kamere. Jugoslavija je obrnila to pozornost na sebe s svojimi raznovrstnimi motivi, ki jih pač nima nobena druga država v Evropi in najbrž tudi ne na svetu: imamo vse vrste športov od lahkoatleta in smučarja do pomorskega ribiča, tunolovca in jadralca, imamo naravo, kakršne mora biti vesel vsak najbolj razvijen letoviščar: od visokih alpskih terenov do divnih obmorskih krajev ter svojevrstnega vojvodinskega nižavja. V teh krajih najde izletnik za svojo fotokamero vsak motiv, ki ga narava sploh more nuditi. So pa v naši državi tudi edinstveni običaji, ki jih ne more fotoamater srečati nikjer drugje na svetu. Kdo ne bi hotel n. pr. vloviti na ploščo svojevrstne prizore ob slavi bokejske mornarice, dalje sinke alke, »crnački ples moreška« s Korčule, dalje prizore ob proslavi svetega Vlada v Dubrovniku, ali n. pr. bosanski ramazan. Koga ne bi zanimala sarajevska čaršija pred bajramom, da ne govorimo o krasnih narodnih nošah in splošno narodnih običajih.

Jugoslavija ima vse možnosti, ki jih more iskati najbolj razvijen fotoamater in to v geografskem, etnografskem in antropološkem oziru. V geografskem oziru imamo, kakor že rečeno, vse tri naravne tipe: Alpe, morje in nižavje. V etnografskem oziru imamo tako folkloro, da mora zadovoljiti vsakega. Posebno Bosna je nekaj center zanimanja vsega kulturnega sveta. To posebno radi tega, ker so tu še ostanki staroslovenskih običajev. Najbolj pa so privlačne narodne noše v vseh krajih naše države. To je najbolje dokazal tudi ljubljanski veseljejec, kamor je prišlo največ tujemcev menda ravno radi narodnih noš. V antropološkem oziru imamo najzanimivejše tipe: čokat tip alpskega človeka, kršno postavo Črnogorca, poseben tip dalmatinskega ribiča, južnjaški značaj Srbijanca, nadvse zanimivo postavo albanskega pastirja. — Skratka: v Jugoslaviji imamo prav vse, iz česar sestoji fotografija. Zato pa je tudi razumljivo, da postaja Jugoslavija najprivlačnejše ozemlje za one, ki hočejo dobiti v svoje fotokamere motive, ki jih ne najdejo sličnih nikjer drugje na svetu.

Umor na dravskem mostu

Ogromno zanimanje za razpravo proti Ferdinandu Knapčiču

Maribor, 17. aprila.

Dne 12. februarja se je pripetil na mariborskem dravskem mostu umor, ki je mnogostevilne očiščene globoko pretresel ter se je o njem potem še dolgo govorilo. 47 letni mesarski pomočnik Ferdinand Knapčič iz Maribora je zaklal z mesarskim nožem branjevo Terezijo Konrad. Dogodek se je odigral okrog 11 dopoldne, v času, ko se razvijala na mostu najživahnjejši promet. Ferdinand Knapčič je prišel iz neke točilnice po Pobrežki cesti ter dohitel na mostu Terezijo Konrad, ki je hitela od Kralja Petra trga v mesto ter vodila za roko svojo malo vnukinjo. Nočila je v mesto svojemu zetu kosilo. Knapčič je pospešil korake ter Konradovo dohitel. Čim je prišel do nje, je ne da bi spregovoril, potegnil iz žepa oster mesarski nož ter ga začel kar na slepo zabadati v žensko. Njegove kretnje in ves nastop je bil tako nagel, da niti očiščene v neposredni bližini niso prav vedeli, kaj se dogaja. Konradova je šele potem, ko je dobila več sunkov, presunljivo zakričala in se začela opotekati. Ko je Knapčič videl, da se žrtev njegovega napada seseda, je z besedami: »tu imaš kanja!« zagnal krvav nož v Dravo, potem pa je mirno, kakor da se ni ničesar pripetilo, nadaljeval pot po mostu proti Glavnemu trgu. Na koncu mosta ga je prijel stražnik. Konradova je po nekaj minutah smrtnega boja izdihnila. Dobila je več smrtnih ran v prsi ter je izkrevavela.

»Baba mi je požrla erbiho in zato sem jo zaklil« je izjavil Knapčič takoj po aretaciji stražniku. Njegova zaslješevanja in poizvedbe preiskave so ugotovile sledečo ozadje strašnega dejanja.

Mati morilca Knapčiča Ana Knapčič je bila branjeva na mariborskem trgu, ki je pred nekaj leti opustila obrt ter je živel pri svojih otrocih, nekaj časa v Mariboru in potem pri svoji hčerki v Voitbergu v Avstriji. Leta 1932 se je preselila nazaj v Maribor. Kakih prihrankov ni imela, da bi pa bilo vsaj za pogreb po njeni smrti, se je zavarovala pri

Ljudski Samopomoči za 22.000 din. Ko po svojem povratku iz Voitberga ni mogla več plačevati zavarovalnih obrovov, so nastali precejšnji zastanki. Iz tega položaja jo je rešila Konradova, ki je bila tudi branjeva. Prevzela je plačevanje nadaljnjih obrovov ter se obvezala, da bo za Knapčičovo skrbela ter plačala za njo tudi pogrebne stroške, če dobi po njeni smrti ona zavarovalnino. Knapčičeva ji je res potem prepustila zavarovalno polico, katero je dala prepisati na ime Konradove.

Umor zaradi 3000 dinarjev

Knapčič zatrjuje, da je Konradova obljubila, da bo po smrti njegove matere plačala njemu in njegovi sestri v Voitbergu vsakemu po 3000 din. ko dobi izplačano zavarovalnino. To, da je njegova mati izrečno želela, ker sta sestra in on za njo po svojih močeh skrbela, Konradova je to obvezo tudi napram drugim osebam potrdila. Leta 1934 je Knapčičeva mati umrla. Po njeni smrti so se začele pravde za zavarovalnino, katero pa je slednjič sodišče priznalo Konradovi. Knapčič jo je potem opetovano terjal za svojih 3000 din, katere mu je izgovorila mati, ni jih pa dobil. Dasi ni živel v pomanjkanju, ker je imel satlno delo v klavnicu, ga je vendar peklo, ker ni dobil denarja, do katerega je imel po svojem mnenju pravico. Konradova in njen brat sta mu na številna molodovanja dala 220 din, ostalega pa ni dobil. Zaradi tega je začel kovati naklepe maščevanja. Večkrat se je izrazil napram svojim znancom, da bo Konradovo gladko ubil, ako mu ne bo dala, kar zahteva.

Za današnjo razpravo

ki se vrši pred velikim senatom, vlada v Mariboru izredno zanimanje zlasti med številnimi znanci obtoženega Knapčiča in pa pokojne Konradove. Veliko razpravno dvorano je občinstvo docela napolnilo. Razpravo vodi vsr. dr. Tombak, prisodnik pa so vsr. Lenart, Zemljčič, dr. Kotnik in Kolšek. Obtožbo zastopa državni pravdnik Sever. Ob času poročila razprava se traja.

Zanimive športne prireditve

Maribor, 17. aprila.

Jutri, v soboto se prične v veliki dvorani pivovarne Union na Aleksandrovi cesti II. mednarodni table tenis-turnir, ki ga organizira ISSK Maribor. Sodelovali bodo na tej zanimivi prireditvi najboljši igralci srednje Evrope in Balkana. Nastop kompletno avstrijske reprezentančne ekipe, ki si je letos priborila svetovno prvenstvo, je zagotovljen. Enakovreden nasprotnik Avstrijcev bodo naši državni prvaki iz Ljubljane, pa tudi najboljši zagrebčani bodo tvorili nevarne nasprotnike. Turnir bo gotovo eden najvažnejših in najzanimivejših, kar jih bo letos v državi. Avstrijska reprezentanca in jugoslovanski prvaki pridejo v Maribor že danes, v petek popoldne. Avstrijsko moštvo sestavljajo držav-

ni reprezentanti Bergman, Goebel, Hartinger in Morgenrot, od naših igralcev pa omenjamo državne prvake Marinka, bivšega prvaka Heknerja in mladega Senekoviča. Danes, v petek zvečer se vrši ob pol devetih v veliki uniojski dvorani eksibicijski nastop, pri katerem sodelujejo najboljši Dunajčani in naši prvaki Marinko, Hekner in Senekovič.

Prav zanimivo bo v nedeljo tudi na nogometnem polju. V predzadnji prvenstveni rundi se srečata na igrišču Železnice in Tržaški cesti SK Železnice in SK Atletik iz Celja. Za Celjane je ta tekma izredne važnosti, ker se lahko Atletiki še plačirajo na drugo mesto v tabeli, če jim sreča pri- nese zmago.

progi Gdinja—Newyork. Na svojem prvem polovanju bo ta ladja odpula z naše luke Dubrovnik, kjer bo sprejela na svoj krov okrog 600 poljskih turistov, ki bodo te dni prispeli v Dubrovnik. Iz Dubrovnika bo nova ladja odpeljala turiste v Barcelono, Cassablanca, Madeiro, Lisbomo in dalje v London ter končno v svojo matično luko Gdinyjo.

Belgrad, 17. aprila. m. Semkaj je prišel slavnjski violonist Gaspar Cassado, ki bo priredil svoj koncert v soboto, dne 18. t. m.

Nova poljska ladja v Dubrovniku

Belgrad, 17. aprila. m. Tukajšnji poljski poslanik Podedicki bo jutri dopoldne odpotoval s svojo soprogo preko Peči in Celinja v Dubrovnik, kamor bo v sredo, 22. t. m. priplula iz tržaške lade- delnice nova poljska prekomorska ladja »Patoric«. Ta ladja bo oskrbovala prekomorski promet na

Nova gimnazija na pekovskih njivah

Kakor smo že poročali, raste za artiljerijsko vojašnico nova gimnazija, ki bo najmodernejša od vseh ljubljanskih. Dela so v zadnjem času pospešili, tako da je verjetno, da bo nova gimnazija iz-

ročena svojemu namenu z novim šolskim letom. Kakor kaže slika, je stavba v ograjdu gotova in začinjajo sedaj obdelovati posamezne dele.

Pojasnila fin. ministrstva

Belgrad, 16. aprila. AA. Radi pravičnega izvajanja § 104 točka 4 finančnega zakona za leto 1936-37 je finančno ministrstvo izdalo sledeča navodila:

Po § 104 točka 4 finančnega zakona za 1936-37 se počeni od 1. aprila 1936 ustavlja vsak postopek za izplačilo onih pokojninskih in invalidskih pridelkov, ki so bile nepravilno izplačane do 1. aprila 1935. Zato se bo postopek za doplačilo nepravilno izplačanih pokojninskih in invalidskih prejemkov letos po 1. aprilu 1937 nadaljeval tudi naprej po obstoječih zakonskih predpisih, brez ozira na to, ali je do napačnega izplačila prišlo po krivici koristnika ali po krivici naredbodavca, polagača računov in ostalih uslužbencev, ki so po svojem službenem položaju doprinesli k temu, da se nepravilno izplačilo izvrši. V vseh slučajih, kjer je brezdvomno ugotovljeno, da je napačno izplačilo pokojninskih in invalidskih prejemkov izvršeno brez krivice koristnika, bo blagajna, ki je izplačala, takoj izdejstvovala pristojno odločitev o ustavitvi nadaljnjega izplačevanja, odnosno državnega zahtevka, v kolikor to zahteva vsote izplačane do 1. aprila 1935. Za izdajanje odločitev o ustavitvi nadaljnjega izplačila je pristojen načelnik oddelka državnega računovodstva za plače glavne glavne državne blagajne, finančni ravnatelj pa za plače posameznih finančnih ravnateljev. Odločitev o ustavitvi nadaljnjega izplačevanja mora obsegati izčrpane podatke, iz katerih se bo jasno videlo, kako je prišlo do napačnega izplačila in s čimer se tudi ugotovi, da koristnik ni zakrivil, da je bila plača nakazana. Odločitev o tem se dostavlja splošnemu oddelku finančnega ministrstva, ki bo skrbno proučilo cel postopek in finančnemu ministru predložilo končno odločitev. Tako se bo postopalo tudi v slučajih, ko so pristojni državni organi zaradi krivde koristnika ali pa zaradi napačnega tolmačenja in izvajanja zakona povzročili nepravilno izplačilo pokojninskih in invalidskih prejemkov in jim je kot materialno odgovornim osebam postavljena prepoved na prejemke in to sodnim ali upravnim potom. V slučaju, da je proti tem organom uveden postopek za povračilo škode državi, blagajni ali pa, da škoda ni zavarovana s prepovedjo na prejemke in tudi ni uvedena materialna tožba pri glavni kontroli, se bodo vsi spisi dostavili splošnemu oddelku finančnega ministrstva, da se ustvari končna odločitev. V slučajih pa, kjer je nepravilno izplačilo pokojninskih in invalidskih prejemkov izvršeno po krivdi koristnika, se bo izplačilo ugotovljenega državnega zahtevka nadaljevalo tudi po 1. aprilu 1936, koristnikom pa se bo, če to zahtevajo, izdala utemeljena odločitev, proti kateri lahko uporabijo z zakonskim predpisom pravni lek. Prav tako se bo postopalo tudi v slučajih, kjer je proti odgovornim organom, naredbodavcem, polagavcem računov in ostalim uradnikom vložena krivična prijava. Kaj se smatra kot krivica, ki izključuje uporabo § 104 točke 4 finančnega zakona, je naloženo v odstavku 1. istega paragrafa. Pri tem je treba posebno pozornost posvetiti oceni ali obstoji slučaj prikrivanja dejstev, ki povzročijo izgubo pravic na pokojninske, odnosno invalidske prejemke. V smislu § 104 se bodo smatrale kot pokojninski temelji tudi dobrotočne oskrbinske, življenjske rente, podpore, priznanja in slično, ker se ti prejemki izplačujejo iz državne blagajne.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 17. aprila. AA. S kraljevim ukazom sta na predlog pravosodnega ministra upokojena: dr. Janko Bedeković, predsednik upravnega sodišča v Celju (druga skupina, druga stopnja), in dr. Ivan Vrančić, podpredsednik stola sedmorice v Zagrebu (druga skupina, prva stopnja).

Belgrad, 17. aprila. m. V nedeljo, 19. t. m. se bo vršil tukaj občni zbor Jugoslovanske veslaške zveze. Za ta občni zbor vlada ne samo med veslači, marveč sploh med vsem športnim svetom veliko zanimanje. Kajti na tem občnem zboru bo podan pregled o lanskoletnem delovanju, ki bo posebno zanimiv. Nadalje pa bo predložen načrt za letošnje sezono. Kakor znano, je veslaški šport v prestolnici močno razvit in se radi tega javnosti zanima za delovanje najvišje instance v tej panogi športa.

Belgrad, 17. aprila. m. Pri večeršnjem avtomobilskem izletu na Avalo se je smrtno ponesrečil tukajšnji arhitekt Zivojin Zivojinović.

Belgrad, 17. aprila. m. Tukaj se pripravljajo ustanovitev Združenja sodnega administrativnega osebja kraljevine Jugoslavije. Vsa pripravljana dela vodi Pavle Pavlašević, arhivar pravosodnega ministrstva. Verjetno je, da bo ustanovni občni zbor tega društva že 17. maja t. l.

Belgrad, 17. aprila. m. Dne 24. maja t. l. bo naše državno nogometno moštvo nastopilo v meddržavni nogometni tekmi proti državni reprezentanci Bolgariji. Nogometna tekma se bo odigrala v Sofiji, čisti dobiček pa je namenjen za postavitev spomenika pokojnemu predsedniku bolgarske nogometne zveze Dimitriju Ivanovu.

Promet v naših lukah

Belgrad, 17. aprila. AA. Po statističnih podatkih je meseca januarja t. l. obiskalo naše jadranske luke 7112 parnikov, motornih ladij in jadrnic z 1.213.266 tonami. Od tega pride na jadrnice in motorne ladje 605 enot z 21.297 tonami. Po številu ladij in ton zavzema prvo mesto naša trgovska mornarica, za njo pa slede italijanska, albanska, grška, angleška, holandska in nemška. Meseca februarja je naše jadranske luke obiskalo 6278 ladij z 1.048.826 tonami. Od tega pride na jadrnice in motorne ladje 578 enot s 15.537 tonami. Največji promet je bil v splitskem pristanišču: obiskalo ga je 654 ladij z 221.817 tonami. Za Splitom pridea Dubrovnik 1 in Dubrovnik 2.

Za naš tujski promet

Belgrad, 17. aprila. AA. Tujskoprometna politika naše železniške uprave, ki se izvaja postopno in po načrtu, dobiva čedalje konkretnije oblike in že bežeči vidne uspehe v organizaciji našega tujskega prometa, ki je postal tako rekoč čez noč ena najbolj plodnih vej našega gospodarstva. Po najnovejših poročilih je generalno ravnanje državnih železnic že doslej dovolilo velike olajšave tujcem, ki obiskujejo v čedalje večjem številu našo državo. Tako je napovedanih 28 skupin poljskih turistov, ki bodo obiskali predvsem Jadransko primorje. S posredovanjem ene same tujskoprometne agencije bo obiskalo počej velikega števila Poljakov letos našo državo več kot 100.000 češkoslovaških izletnikov, ki bodo po večini letovali na našem Jadranu. Dalje se pripravljajo mnogo izletnikov iz Avstrije, ne samo z rednimi, temveč tudi s posebnimi vlaki iz Nemčije, Francije, Madjarske, Rumunije in Švice.

Po dosedanjih računih je pričakovati, da bo letošnja tujsko-prometna sezona najživahnjejša med vsemi povojnimi. Zato se že zdaj vrše velike priprave za sprejem tujih gostov.

Split, 17. aprila. AA. Včeraj dopoldne se je vršila druga konferenca delovnega odbora primorskih zvez za pospeševanje tujskega prometa. Zastopane so banske uprave savske, primorske in zelske banovine, predsedoval je predsednik zveze za pospeševanje tujskega prometa v Splitu dr. Ivo Tartalija. Nadalje sodelujejo: predsedniki zvez za pospeševanje tujskega prometa na Sušaku, v Splitu in Dubrovniku itd. Razpravljali so o važnih vprašanjih v zvezi z novo uredbo o pospeševanju tujskega prometa. Konferenca še traja. Njeni sklepi bodo objavljeni noči.

Pri plesu so se zgrizli

V vasi Šupljikovec blizu Jagodine so v velikončnih dneh, kakor je tam za take praznike običaj, fantje rajali in plesali kolo. Pri tem pa je med dvema fantoma prišlo do prepira in sta se na neobičajen način zlasala: Svetislav je odgriznil Stanimirju kos lica, a slednji je nasprotniku odgriznil nos in mu s nožem razparal kuto. Kriv vsega prepira je bil prav za prav tretji fant, ki je vodil kolo. V objesnem veselju je kot voditelj kola ukazal piskacu, naj stopa za njim in svira, kajti vodil je kolo vse naokoli. Stanimir se je temu uprl, nastal je prepir, v katerega je posegel tudi Svetislav, kot zagovornik voditelja kola. Iz prepira je nastal pretep, bladiši so svojo vročo kri s palicami in rokami, med žrtvami prepira sta bila tudi lica in nos. Potem so pa tudi ugotovili, da ni odšel Svetislav z bojnega polja je brez nosa, temveč ga je nasprotnik z nožem hudo poškodoval tudi na glavi, da so ga morali prenesti v bolnišnico, kjer pa obupujejo nad njegovim življenjem.

Punčec v finalu

Atene, 17. aprila. m. Ob navzočnosti Nj. Vel. grškega kralja Jurija se je odigrala tukaj cela vrsta tenis-tekem, tako za prvenstvo Sredozemskega morja, kakor tudi za pokal kralja Jurija. Semifinalne tekme za prvenstvo Sredozemskega morja so se včeraj končale z zmago Punčeca nad prvkom Poljske Ebdom ter s zmago Francoza Joubida nad Palado. Za finale sta se torej kvalificirala Punčec in Joubid. Punčec je premagal Ebdia z 4:6, 6:4, 6:4 in 6:1.

„Gospodarska sloga“ v sporu s petrinjsko občino

Te dni je imela petrinjska občinska uprava sejo, da uredi vprašanje svojega trga, odnosno dovoza kmetijskih pridelkov v mesto. Okoliški kmetje so se namreč pod vplivom „Gospodarske sloge“ odločili, da bodo bojkotali Petrinjo. Zahtevali, da se znižajo mestne tržne pristojbine za 50%. Občina je zaradi te zahteve zašla v izredno težak položaj, ker s tem, če ugoditi zahtevi kmetov v celoti, izgubi okoli 150.000 Din, za katere pa nikjer ne more dobiti kritja. Kljub temu pa se je občinska uprava morala odločiti, da bo delno ugodila in bo znižala tržno pristojbino v sporazumu s predstavniki „Gospodarske sloge“.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek 17. aprila: Rudolf.
Jutri, sobota 18. aprila: Apolonij.

Kaj bo danes

Velika dvorana hotela Metropol: Ob 20 redni sestanek Prosvetnega društva Moste.

Davščina na potrošnje. V smislu § 7 pravilnika o davščini na potrošnje poziva mestni trošarinski urad vse lastnike gostilniških, zajtrkovalnih in vinotočnih obratov, da prijavijo odd. VII/T (Pogajarjev trg 3/II) med uradnimi urami količino vina in piva, potročenega v letu 1935, lastnike kavarni-ških obratov pa način obratovanja v svrhu odmere plačila davščine na potrošnje.

Slovensko društvo za varstvo živali v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 17. maja 1936 ob pol 10 popoldne v lovski sobi restavracije »Pri Sokolu« v Ljubljani, Pred Skofijo (pogajarjev trg 3/II). Članstvo je vladno vabljeno, da se udeleži obnega zboru polnočevitno.

Plezalni tečaj TK Skale se bo vršil tudi letos koncem aprila in v maju v bližini Ljubljane pod vodstvom odličnega plezalca. Prijave sprejema TK Skala do vključno ponedeljka 20. t. m. zvečer v klubski sobi Slomškova ul. 1. Sestanek prijaviteljnih plezalcev se bo vršil v torek 21. t. m. zvečer ob 20 v klubski sobi.

Izdaja živinskih potnih listov. Mestno poglavstvo v Ljubljani pojasnjuje glede na notico, ki je bila v tej stvari večer objavljena, da se mora mesto mesoogledni posli pravilno glasilati »živino-ogledni posli, pod katerimi je razumeti le one po-
se, ki so v zvezi z izdajo živinskih potnih listov.

Mesoogledne posle, kakor tudi ogled klavnih živali pa vrše slejkoprej na vsem teritoriju mestne občine ljubljanske le uradni mestni veterinarji.

Mysliveček, slavni češki skladatelj iz XVIII. stoletja ter velikana klasične dobe Mozart in Beethoven so zastopani s svojimi deli na III. simfonij-
nem koncertu, ki ga izvaja s pomožnim radio orkestrom v ponedeljek, dne 20. t. m. v Filharmoni-
nični dvorani dirigent Drago M. Sijaneč. Njegova plemenita namera je, da nas s stilističnimi kon-
certi seznani z najlepšimi skladbami raznih dob. Tokrat nam prinaša pravo klasiko in med najlepša
dela vse orkestralne literature spada prav gotovo Beethovnova VI. Pastoralna simfonija, ki jo bo iz-
vajal orkester v izredno akustični Filharmonični dvorani. Sedeži po 10 Din, stojišča po 5 Din v Ma-
tični knjižarni. Začetek koncerta točno ob 20.

Dvanajst belih sokolov, znamenito češko ba-
lado, dalje prekrasen Smetanov zbor Rolnicka, ci-
klus Moravskih narodnih in med drugimi tudi Pre-
lovec zbor Škrjancu, nam zapoje v sredo, dne 22. t. m. eden najodličnejših čeških moških zborov
Smetana iz Plzna. V svoji domovini je zbor visoko
spoštovan, poznan pa je po vsej Evropi, saj je pre-
potoval največja glasbena središča od Brusla do
Belgrada in Varšave. V teh dneh je zbor v Jugo-
slaviji, v Sloveniji koncertira 22. v Ljubljani, 23. v
Kranju in 24. aprila v Mariboru. Ljubljanski kon-
cert je v Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Pred-
prodaja po običajnih cenah v knjižarni Glasbene
Matiče.

Mladino in vse prijatelje klavirskega igranja
opozarjamo na spored III. mladinskega koncerta, ki
bo v nedeljo 19. t. m. ob 11 dop. v Filharmonični
dvorani. Prof. Marijan Lipovec nam bo zaigral
osem klavirskih variacij najrazličnejših avtorjev,
med njimi tudi klavirske variacije P. Hug. Satt-
nerja na slovensko pesem Kje so moje rožice. —
Starše prosimo, da pripeljejo mladino na ta mla-
dinski koncert. Vstopnina je samo 3 Din in se dobi
spored v knjižarni Glasbene Matice.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 17. aprila: Zaprt.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 17. aprila: Zaprt.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 17. aprila: 12. Baletna godba (plošč). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved ča-
sa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Ameriški jazz-
orkestri (plošč). — Vremensko poročilo, horzni tečaji. — 18. Zenska ura: Kriza družine II. (ga. Angela Vode). — 18.40 Delovni čas (g. Valant Milan). — 19. Napoved ča-
sa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nač. ura: Pionirji naše botanične znanosti (dr. Vuk iz Zagreba). — 20. III. simfonijni koncert radijske postaje (prenos iz Filharmonije). Ve-
čer klasične glasbe: 1. Jos. Mysliveček, imenovan »Il divino Bohemos« (1737—1781): Simfonija 2. adur, 2. Wol-
fango Amadeus Mozart (1756—1791): Koncert za violo in orkester Ddur. 3. Ludwig van Beethoven (1770—1827): VI. simfonija Fdur (Pastorelna). Solist: Karlo Rupel. Dirigent: Drago Mario Sijaneč. — 22. Napoved ča-
sa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30 Angleške plošče.

Druški programi

Petek, 17. aprila: Belgrad: 19.50 Flavta. — 20.40 Vokalni koncert. — 21.10 Prens iz Zagreba. — 22.30 Mantuskeve skladbe. — Zagreb: 20. Klavir. — 20.30 Petje. — 21. Pestra ura. — 21.30 Zbor. — 22.15 Plesna glasba. — Dunaj: 20. Weinbergerjeva komična opera »Sahlaraffenland«. — 22.05 Zabavni koncert. — 22.45 Dunajske viže. — Budimpešta: 19.30 Prens iz opere. — 21. Izmenjava programa med Budimpešto in Mona-
kovim. — 22.10 Laska glasba. — 22.30 Plošče. — Trst-Milan: 20.45 Igra. — 21.20 Klavir in petje. — 22. Orke-
stralna, nato plesna glasba. — Rim-Bari: 17. Koncert iz Akademije sv. Cecilije. — 20.35 Zbor. — 21.15 Pihala, nato plesna glasba. — Praga: 19.30 Igra. — 21.30 Holm-
lov violinski koncert. — 22.15 Plošče. — Varšava: 20. Artemovskega op. Zaporožec. — 21.30 Muznarskega skladbe. — 22.50 Plesna glasba. — Berlin: 20.10 Valčki. — 20.50 Brahmovski koncert. — Königsberg: 20.10 Nem-
ški operni večer. — Hamburg-Vratislava-Lipsko-Köln-Stuttgart: 20. Spomini na zimsko olimpijado v Gar-
misch-Partenkirchenu. — Frankfurt: 20.10 Humperdin-
kova pravljena opera »Kraljevski otroci«. — 22.45 Zabavni koncert. — 24. »2 Eklebijska opera »Gena-
vafa«. — Monakovo: 20.10 Plošče. — 21. Izmenjava pro-
grama med Monakovim in Budimpešto. — 22.30 Bruck-
nerjeva deveta simfonija. — Bernminster: 19.50 Mo-
zart-Haydnov koncert. — 20.30 Severnaska ljudska igra.

Nurmi v Berlinu

Nemci bodo povabili v Berlin znanega finske-
ga tekača Pavao Nurmi, največjega tekača vseh časov, kot častnega gosta Nemčije. Nurmi je pri-
boril svoji domovini na treh olimpijskih igrah v Antwerpnu, Parizu in Amsterdamu nič manj kot osem zlatih kolajn in s tem proslavil ime svoje domovine po širnem svetu.

Kongres za glasbeno vzgojo v Pragi

Od sobote 4. aprila do četrta 9. aprila t. l. se je vršil v Pragi prvi mednarodni kongres za glasbeno vzgojo, ki ga je priredila Družba za glasbeno vzgojo (Společnost pro hudební výchovu) v Pragi pod pokroviteljstvom predsednika češkoslo-
vaške republike dr. Edvarda Beneša. Na kongresu so bile zastopane sledeče države:

Anglija, Avstrija, Belgija, Brazilija, Danska, Estonka, Francija, Japonska, Jugoslavija, Nizo-
zemska, Palestina, Romunija, Španja, Švicarska, Združene države Severne Amerike.

Kongres je otvoril predsednik Družbe za glasbeno vzgojo zunanji minister dr. Kamil Krofta ob navzočnosti inozemskih delegatov v poslanski zbor-
nici češkoslovaškega parlamenta v soboto popo-
dan, zvečer pa je priredil sprejem v Obecnem dū-
mu (t. j. mestnem domu).

V okviru kongresa so bile sledeče prireditve: 1. Koncerti za mladino: a) matineja mladinskih pevskih zborov; b) koncert Češke filharmonije za mladino; c) koncert češke sodobne mladinske zbor-
rovske literature.

2. Kako poje in igra mladina: a) koncert češkoslovaških mladinskih zborov in orkestrrov; b) koncert inozemskih mladinskih zborov.

3. Koncerti Češke filharmonije: a) B. Smetana — Mj vlast, b) L. Janáček — Gozdarijevo dete, K. Reiner — Koncert za klavir s spremljavo orke-
stra, K. Šrom — Suita za veliki orkester, A. Há-
ba — Predigra k operi »Nova zemlja«.

4. Operne predstave: a) A. Dvořák — Jakobín, b) W. A. Mozart — Carobna piščalka.

5. Predavanje raznih inozemskih delegatov s praktičnimi primeri mladinskih pevskih zborov, plesnih skupin, gramofonskih plošč in skiop. slik.

6. Dva večera praktične mladinske in ljudske glasbene vzgoje.

7. Tečaj ritmične in glasbene vzgoje, ki jih je priredil Émile Jacques Dalcroze.

8. Številna radio predavanja in radio koncerti.

9. Razstava: a) razstava spomenikov češko-
slovaške glasbene kulture; b) razstava češkoslova-
ške sodobne literature za glasbeno vzgojo; c) med-
narodna razstava glasbene vzgoje.

Poleg naštetih, je bilo ob času kongresa še nekaj drugih prireditev.

Zadnja dneva kongresa so se vršile diskusije, ki so se zaključile z raznimi resolucijami. Resolucije so predvsem povdarjale, da mora postati glasbena vzgoja vsakomur dostopna in obvezno uvedena v vse šole s primernim številom učnih ur, kot n. pr. jezik in književnost. Ves kongres se je vršil v znamenju smernic, ki jih je ob začetku podal prof. muzikalijske na filozofski fakulteti praške univerze dr. Zdenek Nejedlý: 1. glasba je univerzalna, t. j. vsak normalni človek ima naravne pogoje za glasbeno sprejemanje in izražanje; 2. glasba je kolek-
tivna, t. j. glasba ni namenjena posamezniku ali nekemu krogu izbrancev, temveč je skupna last vsa človeštva; 3. glasba je etična, t. j. glasba ni sama sebi namen, temveč je vzgojno sredstvo za dosego etične osnove človeštva.

Iz tega je razvidno, da se kongres ni bavil z glasbeno vzgojo glasbenika, temveč z ono laika in v tem je podana ogromna važnost tega zbora raznih narodov. Predavatelji so podajali razne načine glasbene vzgoje tako, da so mnogi pogrešali one potrebe enotnosti, ki naj bi bila podlaga skupnemu delu. Predvsem so tožili zastopniki orientalske glasbe, da ne morejo sprejeti zapadnoevropskih načinov. Tako je vladala nekaj časa nejasnost, dokler ni povdaril zastopnik češke moderne glasbe prof. Alois Hába, da je treba otrokom in vsakemu človeku sploh podati predvsem elemente glasbe

(ritem, melodika, harmonija-polifonija, forma), ki so skupni vsem narodom in vsem strujam od naj-
starejših do najnovejših. Pot do teh elementov je pri različnih narodih različna. Toda narod se naj od naroda uči, kot človek od človeka in naj spo-
polnjuje svojo vzgojo s tem, kar je pri drugem na-
šel boljše. To pospeševati je naloge mednarod-
nih kongresov.

Zanimiva je bila želja, naj že otroke navajamo k glasbenemu izražanju in čudovito je bilo slišati, kako so otroci dali besedilo odgovarjajoč glasben izraz.

Ob zaključku kongresa je ameriški delegat stavil predlog, naj se v Pragi ustanovi mednarodna centrala za glasbeno vzgojo, kar je kongres z ve-
liko večino sprejel. Ravno tako je bil sprejet pred-
log angleškega delegata, naj se vrši tudi prihodnji kongres v Pragi.

Ves kongres je dobro uspel, čeprav je bilo marsičesa preveč in je nedostajalo potrebnega. To-
da jasno je bilo videti, kam je treba v bodoče usmeriti vse delo in to je bila prva naloga tega zborovanja. — H. R., Praha.

Nastop „Slavčkov“

Jugoslavijo je na kongresu zastopal univ. prof. dr. Miloje Milojević iz Belgrada v imenu jugoslov. vlade, našo glasbo so pa izborni prikazali »Trbo-
veljski slavčki« s svojim vodjem Avgustom Šuli-
gojem na čelu: referat o mladinskih zbrih je po-
dal prof. Emil Adamić iz Ljubljane. Poleg teh za-
stopnikov smo videli na kongresu še prof. dr. konservatorija Slavka Osterca, prof. I. Repovža in druge.

Dr. M. Milojević je z nagovorom pozdravil gostilje in goste ob otvoritvi kongresa. Svoj glavni referat pa je podal v ponedeljek, dne 6. aprila zjutraj, ko je bil določen čas za razpravljanje o glasbeni vzgoji v Jugoslaviji. Uvodoma je orisal pregled naših državnih in zasebnih glasbenih šol ter omenil, koliko daje država za te zasebne usta-
nove. (Ljubljana n. pr. dobi letno 36.000 Din.) Po-
tem je podal opis načrta glasbenega poduka na vseh državnih šolah, kot ga je izdalo prosvetno ministristvo. Za njim je nastopil prof. E. Adamić in pokazal razvoj naših mladinskih zborov po prvem nastopu »Trboveljskih slavčkov«. Dejal je, da je naša mladina šele v tej dobi prav za prav začela peti v zbrih. Nato so zapeli »Slavčki« vrsto slo-
venskih, hrvatskih in srbskih narodnih pesmi, prof. Adamić pa je k vsaki pesmi spregovoril nekaj be-
sed. Poleg tega nastopa so »Slavčki« peli še na mladinski matineji in v praškem radiu. Svoj višek pa so dosegli na koncertu v ponedeljek, dne 6. aprila ob 8 zvečer v dvorani mestne knjižnice, kjer so nastopili drug za drugim mladinski zbri raznih narodov. Najprej so peli Danci, za njimi Nizozemci, Švicarji, Romuni, nato naši »Slavčki« s sporedom: E. Adamić — Hej fantje, dr. M. Milo-
jević — Letni plusak, St. Mokranjac — Pazar živine, dr. D. Švara — Očka poje uspavanko, M. Tajčević — Pesmi dodolske, M. Tomc — Zeleni Jurij, S. Oстерc — Kvartet, I. Matetić — Ronjgov — Čače moji; za »Slavčki« zopet Nizozemci, Švi-
carji, Romuni in Danci.

Pri resoluciji ob koncu kongresa je dr. Milo-
jević predlagal, naj se uvedeta glasbena zgodovina in estetika kot obvezna predmeta v zadnja razreda srednjih šol.

Na kongresni razstavi je bil Jugoslaviji odmer-
jen lep prostor. Zlasti so bili zanimivi statistični pregledi Muzičke akademije v Zagrebu.

Kje bodo olimpijske igre?

Na Japonskem?

Komaj je zaključena prva polovica olimpijskih iger in vse se pripravlja na največji praznik šport-
nikov v Berlinu, to je na poletne olimpijske igre, pa se vendar že več držav trudi za to, da bi bila njim podeljena čast, da bi priredile prihodnje olimpijske igre v l. 1940.

Tako potuje predsednik mednarodnega olim-
pijskega odbora grof Baillet Latour, kot smo že poročali, po Japonskem in proučava možnosti, ali bi bila Japonska sposobna za izvedbo. Po 14 dnevnem bivanju na Daljnem vzhodu je dal grof Baillet Latour naslednje izjavo:

Podvzel sem vse korake, da se prepričam o možnosti ali bo mogoče na Japonskem izvesti olimpijske igre. Ob tej priliki je treba pomisliti tudi na to, da se bo ob istem času vršila na Japonskem tudi svetovna razstava, zaradi tega pa nastane ne-
varnost, da bi ta razstava zatemnila važnost olimpijskih iger. Da bi pa Japonci to nevarnost od-
vrnili, so takoj odločili, da bo ta svetovna raz-
stava organizirana tako, da bo tvorila z olimpijski-
mi igrami celoto.

Drugo važno vprašanje je japonska klima. Tu-
jim tekmovalcem bi bilo težko tekmovati ob takih vremenskih prilikah, ki bi ne odgovarjale njihovim vremenskim prilikam. Najugodnejše bi bilo izvesti olimpijske igre na Japonskem že v pomladi. To bi drugim tekmovalcem v klimatičnem oziru še naj-
bolj prišlo. Še važnejše pa je vprašanje, ki je zve-
zano s potnimi stroški in bo težko, da bi dale druge države pristanek, če bi Japonska ne dala tolikšnih garancij, kot so jih dale Združene države ob priliki zadnjih iger, kar se tiče potnih stroškov.

Japonska vlada je takoj pokazala vso svojo pripravljenost in se odločila za zgradbo velikan-
skega športnega stadiona v Tokiu in zagotovila tudi finančno stran bodočih iger.

Na Finskem?

Na drugi strani se pa prav tako trudijo Finci, da bi oni bili izbrani za to častno nalogo. Finski olimpijski komite bi hotel, da bodo igre v Helsin-
forsu in bo v ta namen razposlal vabila posamez-
nim državam v nemškem, francoskem, angleškem in španskem jeziku. Sredi junija bo prišel na va-
bilo finskega olimpijskega odbora tudi grof Baillet Latour, da bo tudi na Finskem proučil vse mož-
nosti, glede izvedbe iger na Finskem.

Obenem je tudi finski olimpijski odbor sklenil, da pošlje v Berlin kar najmočnejše zastopstvo, kar bo najboljša reklama za visoki športni nivo Finske.

Tekma avtomobilov

Na velikonočni ponedeljek se je vršila prva velika tekma tega leta: avtomobilska dirka za ve-
liko nagrado Monaca. Tekma je bila bolj dirka po-
sameznih avtomobilskih firm in je bila sijajna preizkušnja za kvaleteto posameznih avtomobilov. Vreme in progla sta zahtevala vozača izredne spretnosti in sigurnosti. Med tekmo je namreč ves

čas deževalo, tako da je bila progla, ki je imela mnogo ozkih in nevarnih zavojev, precej opasna. Dolga je bila v celoti 318 km, ki jih je bilo treba prevoziti v 100 rundah. Startalo je 18 avtomobilov, od katerih pa jih je prišlo samo 9 na cilj. Vsi drugi so odstopili. Topot je triumfirala nemška avtomobilska industrija.

Zmagal je znani avtomobilski dirkač Rudolf Caracciola na avtomobilu Mercedes-Benz. Prevozil je vseh 100 rudn v času 3:49:20 in dosegel po-
vprečno hitrost 83.195 km na uro. Eno rundo za njim je ostal tudi na nemškem avtomobilu Avto-
Union Barzi s časom 3:51:09. Tretji Stuck na Auto-
Union 3:51:21. Četrtri Ruvolari na Auto-Union Alba-Romeo. Peti Farina na Alfa-Romeo.

Zmagovalcu Rudolfu Caraccioli je k zmagi za veliko nagrado Monaca čestital s telegramom dr-
žavni kancler Hitler z besedami: K prvi zmagi v l. 1936 moje prisrčne čestitke — Adolf Hitler.

Naši berači

Mlada gospa s hčerkečo čaka zvečer v dežju zunaj na Dunajski cesti zadnji avto, ki bo šel v mesto. Iz gostilne stopi reven možičel z zavito harmoniko pod pazduho: »Dobro večer, gospa, ali tudi čakajo na avto? Joj, gospa, tudi jaz bi se rad peljal, a brez denarja sem. Ničesar nisem zaslužil, a sem že hripav od samega petja. Vsi mi samo vina natočijo. A kaj mi je za vino, če za kruh ni-
mam. Poglejte, kakšen žalosten glas imam. »Po planinah sonce sije, v moj varžet toča bije.« Gospa, če bi se meni dali en dinar, Tako bi se rad vozil.« Gospa usliši prošnjo. Dež je vedno hušji. Avto, ki se vedno noče priti. Godec v zadregi caplja po hodniku: »Res ne morem več čakati. O pol devetih bodo hišna vrata zaprta. Ali vam hočem povrniti vaš dinar, gospa? Grem rajši peš.« Gospa se nasmeje: »Le obdržite ga. Kar sem dala, ne bom vzela nazaj.« Godec se oddahne: »Pa si bom jutri kruha kupil za ta denar. Bog povrni. Lahko noč! in odčofota po mlakah v mesto.

Gospod profesor židane volje zapusti zvečer »Figovca« in velikodušno stisne 10 Din beraču, ki preži zunaj: »Že dobro. Malenkost. Saj smo vsi reveži.« Pohiti proti tramvaj, obrne v pričako-
vanju vse žepe in se prepiča, da nima niti pre-
bite pare več. V zadregi se obrne k beraču: »Cui-
te, človek božji! Dal sem vam 10 Din, a zdaj ni-
mam niti za tramvaj.« Berač nepopisno žalostno odgovori: »Le vzemite kovača, gospod. Saj nisem verjel, da bom tako srečen nocoj.« A profesor ne mara kovača: »Ta je vaš. Posodite mi samo en dinar in pol. O priliki vam bom povrnil. Saj grem dnevno v mesto.« Berač je zopet srečen. Privleče iz hlačnega žepa drobiž in pokroviteljsko doda: »Tu imate dva dinarja, gospod. Le pustite teh 50 par sprevodniku. Naj bo tudi vesel. Lahko noč, pa srečno rajzajte!«

Ali niso izjete starejši berači vedno bolj redki v sedanjih časih? Če ne bi bil opazoval oba do-
godka, ne bi verjel, da premore berač toliko po-
štenja in ponosa. Stara Ljubljana žalibog izumira.

Maribor

Lekarne. Lekarniško nočno službo vršita Ma-
verjeva lekarna »Pri zamorecu« v Gosposki ulici in Vavpotova lekarna »Pri angelu varhu« na Ale-
ksandrovi cesti.

Slomškova družina. Danes popoldne ob 6 seja v običajnih prostorih.

SSK Maraton. Drevi ob 19 seja upravnega od-
bora. Važno in obvezno za vse odbornike.

Klub železničarjev JRZ. Jutri zvečer ob 7 seja odbora v običajnih prostorih.

Uradne ure pri mariborski carinarnici. Do konca septembra so pri tukajšnji carinarnici urad-
ne ure od 8 do 12 ter od 15 do 18, razen ob sobo-
tah, ko posluje carinarnica neprekinjeno od 7 do pol 14.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 17. aprila. Zaprt.

Sobota, 18. aprila ob 20: Sv. Anton vseh zaljub-
ljenih patron. Red A.

Nedelja, 19. aprila ob 15: Princeška in pastirček. Globoko znizane cene. Zadnjič.

Ob 20: Cigan baron. Znizane cene. Zadnjič.

»Direktor Čampa« — prihodnja dramska pre-
miera. To dramo, ki jo je napisal slovenski dra-
matik Jože Kranjc in ki načenja več dandanes prav aktualnih in perečih vprašanj, uprizore prvič v mariborskem gledališču v teku prihodnjega tedna. Vsebinska je obdelana z veliko dramatično močjo, tako da uspeh ne more izostati. Režijo vodi glavni režiser, naslovno vlogo igra Furijan, ostale večje vloge pa Rasbergerjevo, Kraljeva, Starčeva, Nakrst, Gorinšek in P. Kovič.

V nedeljo zadnja uprizoritev dveh uspešnih del. Popoldne bo zadnja predstava Golieve ljubke prav-
ljice s petjem in godbo »Princeška in pastirček« in to ob globoko znizanih cenah. Najcenejši sedež se dobi že za 4 Din. Zvečer pa uprizore zadnjič v sezoni Straussovo vedno privlačno in melodij bogato klasično opereto »Cigan baron«. Veljajo znizane cene.

Opozarjamo na debut Tusi Rajnerjeve, Josipa Borka in Danila Pahorja, o katerem smo že poro-
čali. Navedeni nastopijo v učinkoviti Zweigovi drami »Siromakovo jagnje« kot Bellilotte, Fours in Fouché. Znizane cene.

Kamnik

VISOK OBISK

Nenadoma so se pojavili 14. t. m. malo pred sedmo uro zvečer trije krasni avtomobili, kateri so obstali pred privatnim muzejem veterinar. inšp. g. Niko Sadnikarja na Suti. Izstopile so iz avto-
mobila »naslednje osebnosti: min. predsednik g. dr. Stojadinović s soprogo in dvema hčerama, mati njegove soproge, minister v p. g. dr. Kulovec in še drugo spremstvo.

Gosp. dr. Stojadinović je izrazil željo lastniku muzeja g. inšp. Sadnikarju, da bi si rad ogledal njegovo zbirko, nakar je lastnik muzeja predse-
dnika s spremstvom z velikim veseljem peljal v svo-
je krasno urejene sobane. Posebno so se gostje zanimali za našo domačo obrtno zgodovino in zgo-
dovinske zanimivosti Srbije. Gosp. inšp. Sadnikar je pokazal predsedniku originalen načrt generala Lavdona iz leta 1717 za napad Belgrada, kar si je s posebnim zanimanjem ogledal. Občudovali so gostje med prijaznim razgovorom še ostale zani-
mivosti, nakar so se okrog pol 9 zvečer vrnili na-
zaj na Bled.

Min. predsednik g. dr. Stojadinović pa je ob-
ljubil, da si bo to velezanimivo zbirko ponovno natančneje ogledal v teku letošnjega poletja.

Iz banovinske službe

Z odlokom bana dravske banovine z dne 10. aprila t. l. je bil razveljavljen svoječasi odlok banske uprave o odpustu iz banovinske službe ing. Ivana Oblaka, ki je sedaj zopet postavljen za ba-
novinskega višjega pristava pri kmeljekem od-
delku banske uprave dravske banovine. — Kot dnevničar-zvanzitnik je bil sprejet v banovinsko službo Rejce Anton. Flucher Ivan, banovinski slu-
žitelj II. pol. skupine pri splošni bolnišnici v Ma-
riboru, pa je napredoval v I. pol. skupino.

Trboje odslej Smlednik

Belgrad, 16. aprila. m. Minister za notranje zadeve dr. Korosec je izdal odlok, da se ime občine Trboje v okraju Vranskem zamenja z imenom ob-
čine Smlednik ter da se sedež občine prenese iz Trboj v Smlednik.

Polovična vožnja za Marib. teden

Belgrad, 16. aprila. m. Minister za promet dr. Spaho je dovolil polovično vožnjo na vseh državnih železn. za vse obiskovalce »Mariborskega tedna«. Kakor znano bo »Mariborski teden« od 1.—9. avg. Vožnja olajša velja za odhod na »Teden« od 30. julija do 9. avg. Za povratek pa od 1.—19. avg.

Šahovski turnir v Novem Sadu

Pirc zopet vodi

V sredo se je na šahovskem turnirju za jugo-
slovanško prvenstvo odigralo deveto kolo, ki je prineslo velika presenečenja. Ta dan je bil usoden za močnejše mojstre. Oba

Polom judovske gospodarske morale

3 milijarde izgube pri Phoenixu

Polom dunajske zavarovalne družbe Phoenix je eden izmed največjih finančnih polomov po vojni in kričeč primer za vso sodobno kapitalistično judovsko gospodarstvo. Ta avstrijska zavarovalna družba je ena izmed zadnjih velikih družb, ki so se v časih konjunkturalne razvile tako, da so nadzorovale ves bančni in finančni promet kake države.

Zavarovalno družbo Phoenix so osnovali dunajski Judje 1882. V začetku se je omejevala samo na Avstrijo in je imela svoj požarni oddelček organiziran tudi pri nas. Pozneje pa je svoje delo razširila, predvsem na vzhod v bolj zaostale pokrajine, kjer so njene metode lažje uspevale. Obvladala je zavarovalništvo na Poljskem, v Španiji, v Maroku, v Siriji, v Iraku in drugod. Njen ravnatelj je bil dr. Berliner, ki si je postavil za svoj cilj to, da mora njegova družba postati najmočnejša na svetu. V ta namen je uporabljal vsa sredstva in vse načine in ni izbiral poti. Mož je bil Jud, zato nam ta dejstva niso nerazumljiva.

Upravni svetniki so pognali družbo na kant

Prvi povod za to, da se je ta močena finančna stavba zamajala, je bil propad denarne vrednosti v večini evropskih držav, kjer je Phoenix imel organizirano svoje poslovanje. To je bilo v Nemčiji, Češkoslovaški, v Avstriji, na Poljskem, v Grčiji, v Italiji in Romuniji. Družba ni mogla svojega denarja naglo spraviti iz teh držav drugam in ga zamenjati, ker je bil pod zaporo. Zato je izgubila zaradi razvrednotenja velike vsote. Toda pri Phoenixu si zaradi tega niso belili las in so svoje bilance o inozemskih investicijah delali še naprej po nominalni vrednosti izpred vojne. To pa ni dejanskega stanja nič izpremenilo. Bilanca je eno, finančno stanje je pa drugo. Družbi je kljub aktivni bilanci začelo zmanjkovati sredstev za tekoče posle. Zato se je Berliner zatekel k spekulacijam, kjer je dobil potrebno gotovino za obratovanje.

Družba se je nahajala v falitnem stanju že od leta 1931. Že tedaj se je na dunajski borzi govorilo, da njene bilance ne odgovarjajo dejanskemu stanju. Kljub temu pa so si njeni ravnatelji in upravni svetniki dajali izplačevati naravnost ogromne vsote za nagrade. Berliner sam je sicer skromno živel, toda drugi vodje družbe so si privoščili razkošje, nad katerim se je zgražal ves Dunaj. Pet let se je družba nahajala na robu prepada in njeno vodstvo je ves čas zapravljalo vsote na take načine. Trenutno ni močeno natančno oceriti izgub pri družbi. Po površni cenitvi bodo znašale kake 3 milijarde dinarjev. Avstrijska vlada, za katero pomeni polom te družbe težak gospodarski in finančni problem, si na vse načine prizadeva, da bi zavarovalnico rešila. V teku so tudi pogajanja, da se to vprašanje reši tudi v vseh državah, katerih ima Phoenix svoje podružnice.

Politično ozadje poloma

25. marca se je avstrijska vlada v vsej naglici zbrala k izredni seji. Vprašanja, ki so jih morali ministri rešiti so bila tako nujna, da ni bilo mo-

goče čakati prihoda kanclerja Schuschnigga iz Rima. Slo je za rešitev Phoenixa, čigar polom bi imel za vse avstrijsko gospodarstvo silne posledice. Vlada je pozvala Narodno banko, naj prisloži družbi na pomoč z gotovino. Toda Narodna banka, ki je poznala obupno stanje zavarovalnice, se temu klicu ni odzvala. Vodilni ljudje v avstrijski Narodni banki so vedeli, da ni povzročilo propada samo dejstvo, da je družba imela svoje rezerve v ameriškem dolarju in da so se te rezerve zaradi padca dolarja občutno znižale. Za vse avstrijske finančnike je bilo znano dejstvo, da se spušta vodstvo Phoenixa v naravnost brez glave in nepošteno borzne spekulacije.

Glavni ravnatelj družbe se je ustrelil, prav tako tudi svetnik Ohnsner, ki ga je avstrijska vlada določila za nadzorstvo družbe. Tako sta izginili dve najbolj neprijetni pričji, ki bi lahko odkrili vse podrobnosti o gospodarjenju pri tej orjaški zavarovalnici. Za polom družbe so odgovorni poleg upravnega sveta tudi člani avstrijske vlade, med drugimi bivši vojni minister Vaugoin, ki je trenutno glavi ravnatelj avstrijskih državnih železnic.

Phoenix in Heimwehr

Avstrijsko vlado so z družbo Phoenix vezale v resnici zelo priske vaze. Po polomu velikih avstrijskih bank (Kredit Anstalt itd.), so bile velike zavarovalnice edine, ki so lahko dale na razpolago vladi potrebno gotovino, da je reševala zavozene zavode. Kadar je bila avstrijska vlada v denarni zadregi, se je zmeraj lahko obrnila na Phoenix. Javna tajnost je, da je zavarovalnica finansirala avstrijsko oboroževanje. Po drugi strani so bile vse Phoenixove podružnice v inozemstvu središča za avstrijsko-tujsko prometno propagando. Družba Phoenix je tudi zmeraj dajala na razpolago velike vsote Heimwehru in je n. pr. enemu izmed voditeljev Heimwehra, majorju Feyu uredila na Dunaju razkošno stanovanje. Zaradi vezi med družbo in vlado ni nič nerazumljivo, da je vlada lahko zatislila nad spekulacijami upravnega odbora vsaj eno oko, če že ne obeh.

Po drugi strani: podpore hitlerjcem

Toda niso bili samo Heimwehrovci tisti, ki so črpali zlato za svoje bojevitvene namene iz blagajni Phoenixa. Zavarovalnica je svojo širokogrudnost obračala tudi drugim skupinam v Avstriji in celo narodnim socialistom.

Phoenix je nadzoroval med drugimi avstrijskimi zavarovalnicami tudi Versicherungsanstalt der Oesterreichischen Bundesländer. To je zveza avstrijskih zavarovalnic, v katerih je Phoenix imel glavno besedo. Ravnatelj te zveze je bil dr. Höslinger, upravni svetnik Phoenixa. Ta je služil kot posredovalec med judovskimi direktorji zavarovalnice, med katoliškimi vladnimi krogi in celo med narodnimi socialisti. Ti zdaj na vse načine izrabljajo Phoenixov škandal proti vladi, v resnici pa so oni bili prav tako deležni bogatih prispevkov iz fondov judovske družbe, kakor druge

organizacije. Zveza avstrijskih zavarovalnic je z odobrenjem judovskih ravnateljev Phoenixa, posodila Narodno-socialistični stranki 250.000 šilingov za nakup Rjave hiše v Linzu. Narodno-socialistični poslanec Habicht in Proksch sta podpisala z Zvezo avstrijskih zavarovalnic pogodbo, po kateri so se morali in smeli vsi člani narodno-socialistične stranke zavarovati edino le pri njej.

Phoenix in marksisti

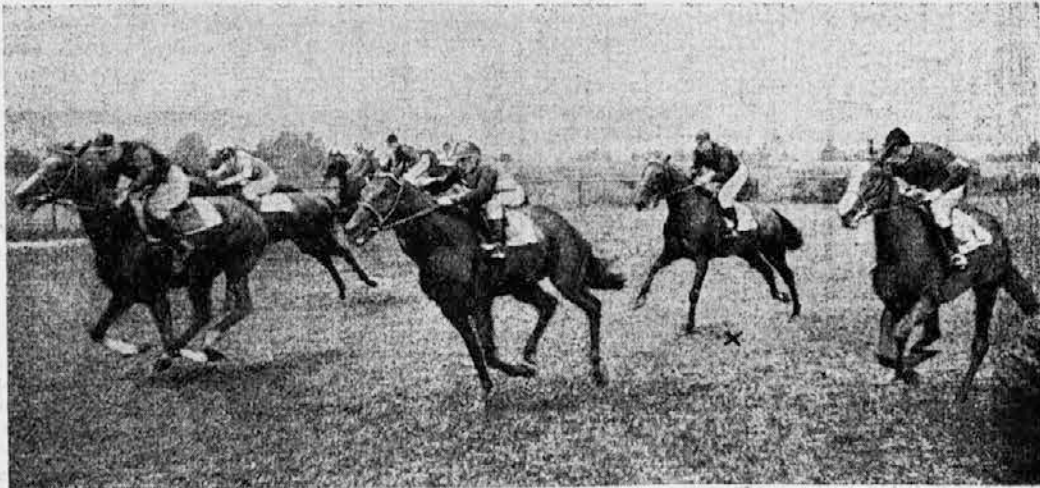
Z ozirom na dejstvo, da je bil Phoenix v judovskih rokah, je jasno, da so tudi marksisti dobili od družbe svoje. Socialistična Arbeiterbank na Dunaju je s posredovanjem dunajskega župana Seitza leta 1934 dobila 5 milijonov šilingov. Tudi češkoslovaški socialni demokrati so to leto, ko je izbruhnila revolucija v Avstriji, dobili težke denarje za nakup orožja. Denar je šel v Brno in Prago. Policija je poleg različnih dunajskih judovskih finančnikov aretirala tudi dunajskega višjega rabina, ki je dobil čez 250.000 šilingov in ne more

dati nikakih podatkov, kam je ta denar, ki je bil namenjen za dobrodelnost razdal. Judovski cionistični organizaciji za naseljevanje v Palestini je zavarovalnica podelila v 11 letih nad 14 milijonov šilingov. Prav tako je podpirala tudi judovsko poročevalsko agencijo v Pragi.

Vrh tega odkriva policija dan za dnem nova kazniva dejanja prejšnjega vodstva, ki so vzbudila zaradi svoje nepoštenosti veliko ogorčenje, zlasti pri vodstvih inozemskih podružnic zavarovalnice. Pogajanja, ki so se pričela s temi, gredo za tem, da bi tudi inozemske podružnice pomagale rešiti zavoženo centralo.

Kdo bo rešil družbo

Kakor smo že omenili znaša deficit družbe okrog 3 milijarde dinarjev. Najbrž ba pa se med preiskavo zrasel. Vladni načrt za sanacijo družbe predvideva, da bodo polovico primankljaja plačali vsi avstrijski zavarovanci, naj so zavarovanci pri katerikoli družbi. Plačevali bodo 30 let po višek pri svojih premijah. Drugo polovico namest ravao pokriti s prihrankom, ki ga bodo dobili s tem, da znižajo plače nameščencem in ravnateljem. Kakor vsaka rešitev zavoženih financ bo tudi rešitev te velike zavarovalnice merila na žep malih ljudi.

Konjske dirke, šport, ki ga je prinesla pomlad

Zvezdoslovje in vedeževanje

Vedeževanje iz zvezd je postalo zelo priljubljeno v zadnjih letih. Sedanji preroki imajo lažji posel, kakor oni srednjeveški zvezdogledi, ki z daljnogledom ugotavljajo medsebojno stanje premičnic ob rojstni uri. Zdaj zadostujejo zvezdoslovcem točni priročniki. Ni težko ugotoviti trenutke rojstva po zvezdnem, od sončnega točnejšem času, na temelju viška med ravninom in onim poldnevnikom, ki gre skozi rojstni kraj. Časovni podatki v zvezi z mesečnim znamenjem živalskega kroga ugotavljajo za novorojenčka merodajna ozvežja. Najboljše izgleda imajo oni, ki so rojeni v trenutku »trikotnega stanja« letnega vladarja, sonca in lune ob 120 stop. v kotomeru. To zadostuje za sklepanje o »srečni zvezdi« pri posameznikih, ki ugičajo, ali bi si kupili srečko drž. loterije in slično. Več dnevnikov redno postreže praznovornim naročnikom s sličnimi horoskopi. Dr. Reach, urednik znanstvenih »Psiholoških novic«, je vložil ta mesec kazensko ovadbo zoper razširjen londonski nedeljski list, ki je stalno objavljval slične napovedi priljubljenega astrologa. Obtožba

je navajala, da pomenijo horoskopi javno nevarnost, ker omalovažujejo pomen osebnih delavnosti in podjetnosti ter širijo prepričanje, da upravljajo ozvežja sleherno človeško usodo. Pravda je iz zvala velikansko zanimanje, čeprav je zavrnilo sodišče tožbo in sklenilo, da ostane vedeževanje zasebna zadeva praznovornih posameznikov. Ravnatelj zvezdarne v Parizu, kjer je tudi razširjena ta razvada, je izjavil v tej zvezi, da smatra znanost slejkoprej prerokovanje iz zvezd za srednjeveške vraže. Posamezne posrečene napovedi so zgolj slučajnost. Ko je bil Voltaire vodilna evropska osebnost, mu je napovedal znani italijanski astrolog smrt z 32 leti, a je kljub temu živel 84 let. Vedeževalci se sklicujejo tudi na sončne pege v zvezi s kugo, vojno in sličnim. To je drugo vprašanje. Stanje zračne elektrike res ima vpliv na biološke pojave, pa je ta pojav še vedno premalo raziskan. A noben znanstvenik ni v stanju ugotoviti katerikoli zvezo med stanjem premičnic ob rojstni uri in nadaljno človeško usodo.

Ameriška zlata knjiga

Vsaka družinska knjižnica v Zedinjenih državah mora imeti sv. pismo in priročno knjigo: »Who's Who?« (Kdo je to?) Slednja izhaja že 88 let, vedno šteje točno 3765 strani in je zelo značilna za ameriško miselnost. Vsebuje življenjepisne podatke vseh uglednejših osebnosti na svetu. Državni glavarji in mednarodne veličine izpolnijo v ta namen posebne vprašalne pole. Ostali smrtniki sami pošiljajo svoje prispevke. Uredništvo načelno prinaša samo izvirno gradivo. Sleherni Američan želino pričakuje, da bo sčasoma tudi omenjen v »Who's Who?«, ker pomeni to najvišje javno odlikovanje. Število posamezniku naklonjenih vrstic je točno merilo njegove uglednosti. Zato so smatrali do lanskega leta Američani za največjo svetovno osebnost sira Ernesta Wellsa Badgea, ravnatelja egiptskega in asirskega oddelka Britskega muzeja. Njegovim znanstvenim zaslugam je bila dodeljena ena cela stran (dva stolpca). A lani je umrl. Zdaj je na prvem mestu Nobelov odlikovanec in rektor Kolumbijske univerze dr. Butler, ki zavzema skoro poldrugi stolpce. Nasprotno je namenjeno sedanjim diktatorjem, Mussoliniju in dr.

samo nekaj kratkih vrstic. Stalin ima 4 vrstice, Hitler — 10 (kot natančni Nemec je na koncu dodal svoj poštni naslov). Roosevelt ima 18 vrstic, t. j. zopet manj kakor filmske zvezdnice. Vanderbilt mlajši, avtor znanega romana »Slovo od Pete avenije«, je s 50 vrsticami prekosil skoro vse rojake in celo lastnega očeta, milijarderja Corneliusa Vanderbilta. Maharadža Rise-ud-dalu-Sinadare-ul-Mulk Saramdes, radža Hind, maharadža-dhirav Stee Savay Maharain Rana, sir Uday Ban Sing Lokindrow je dobil pet vrstic samo po zaslugi svojega dolgega imena, ki je pač najdaljše v vsej knjigi. A pripominjati zraven, da je to njegov skrajšan naslov, ker bi potreboval v popolni obliki najmanj 25 vrstic.

Dva polnika prideta v krčmo in prosita za prenočišče. Krčmar jima pokaže zelo zanemarljeno luknjo.

»Kaj pa hočete za to ropotarnico?« vpraša eden od njiju.

»Za enega dihurja pet dinarjev, za dva deset dinarjev,« odvrne zafrkljivi vinski brat.

K našemu včerajšnjemu poročilu o najdbi keltskega grobišča v Čeršaškem gozdu pri št. Ilju. Temelj nekdanjega svetišča v starokeltski trdnjavi

Mrtvi in dva živa

Strahotni pogled na revolverjevo cev je odločil. Lüdersen mu je porinil blagajno brez besede in vtaknil roke v žep. Z dolгим, na smrt ranjenim pogledom je pogledal Bergerja, ki se mu je bližal počasi, s prstom na revolverjevem petelinu. Ko je vzel blagajnico in jo položil na mizo z namkami poleg sebe, se mu je telo skrčilo kakor v krču.

Berger ga je ves čas ostro gledal.

»Blagajne ne rabim,« je dejal. »Jaz hočem le denar.«

Izpraznil je blagajnico, vidno nervozen.

»Koliko je približno v njej?«

Toda Lüdersen ni odgovoril.

Tedaj je prešel sam, naglo in vročično.

»Okrog deset tisoč kron je v njej, ako te zanima.«

Lüdersen še vedno ni odgovoril. Sedel je kakor prikovan na stol in gledal, kaj se dogaja.

Naenkrat pa se je v Bergerju zgodila presenetljiva sprememba. Revolver v roki se mu je povesil, razburjenost je zginila z njegovega obraza in z milim, skoraj otroškim izrazom je pogledal Lüdersena.

»Lüdersen?« je vprašal. Njegov glas je bil miren, kakor da je ugasnilo vse, kar se je pred tem zgodilo.

Preko Lüdersenovega topega, lenega lica je zatrepetal bolesten sunek. Toda še vedno ni odgovoril.

Tedaj je dejal Berger: »Kaj misliš, da mi je potrebno ravno tvoj denar? Le eno mi je potrebno, to namreč, da sam malo občutim, kako je s tem, zdaj si bil to, kar sem bil jaz takrat. Zdaj torej nisi več junak, jaz pa ne več figovec.«

V njegovem glasu ni bilo poroga. Le priznavašanje in rezignacija.

Lüdersen ga je gledal razburljivo in zmedeno. Potem se mu je razlila rdečica sramote preko lica. Hotel je nekaj reči, pa ni zmogel niti glasu.

Tedaj je Berger vzel blagajno in denar in odnesel vse skupaj nazaj na pisalnik.

»Na,« je dejal. »Tu imaš vse skupaj nazaj, pa tudi revolver.«

Položil ga je zraven. Toda še predno ga je izpustil, ga je Lüdersenova roka z bliskovito kretnjo pograbila. Naenkrat je stal pred njim visoko zravn in imel obraz spačen od sovraštva.

»Hudiča, zdaj zaslužiš, da te ustrelim kot psa.«

Berger se je smehljal, pa nič ni rekel.

»Zakaj se smejiš? Jutri boš že sedel v luknji, prekleto lopov.«

Tova Berger je stal še vedno mirno in ga gledal.

»Najprej prespi ta dogodek,« je dejal. »Zaenkrat vem samo jaz za to. In če jaz sam nimam razloga, da te razgalim pred ljudmi, mislim, da ga imaš ti še manj.«

»To te nič ne briga.«

Berger je prikimal »Pač,« je dejal. »Počasi boš spoznal, da si malo preje bil smešna figura.«

»Bolj smešen od tebe nisem bil, in kakor si se takrat ti izmotal iz zadeve, tako se bom znal pač tudi jaz. Nikar ne bodi preveč gotov, slišiš, vse bom žrtvoval, da te uničim. Podla duša!«

Berger se je zopet trudno smehljal.

»In vendar si precej bolj smešen od mene,« je dejal. »Prvič si me poznal in si vedel, da nisem tako neumen, kakor sem se delal. In drugič revolver sploh ni nabit.«

To je Lüdersena udarilo. Buljil je od nemoči, nato pa je vrgel napol prestrašen, napol neveren pogled na pištolo, ki jo je še vedno držal v rokah.

Naenkrat je preteče pogledal. »Lažeš!« je dejal. S hitro kretnjo je dvignil revolver v strop in sprožil. Slišal se je škrtljaj, nato ga je poglad daleč od sebe in se opotekajoče sesedel.

Nastala je tišina. Potem je Berger zopet povzel:

»Zdaj torej veš, kako je to,« je dejal. »Zdaj veš tudi to, da življenje je pač nekaj več pomeni od nekaj bankovcev. Zdaj sva naenkrat oba enaka in nikdo od naju ne sme misliti, da je boljši od drugega.«

Ko je umolknil, ga je Lüdersen plaho pogledal.

Berger je stresel z glavo: »Ne,« je dejal. »Nisem prišel zato, da te ponižam. Prišel sem po svojo pošteno pravico. In to k tebi, ki si me od vseh najbolj ponižal. Za druge mi je že vseeno.«